

De Lasco 'lightning weeder' in bedrijf. Als er veel schieters en onkruid in het gewas stonden, werd veel stroom afgenomen. Zoveel zelfs dat de motor van de MF 2680 met 92 kW aftakasvermogen werd gesmoord.

Schieters in bieten elektrocuteren

Door een koudeperiode na het zaaien stonden rond 1980 in veel bietenpercelen een zeer groot aantal schieters. Deze zaadbieten veroorzaken veel hinder bij de oogst en hebben bovendien een negatieve invloed op de kwaliteit van de opbrengst. Een zaadbiet in een monster op de suikerfabriek liet zich voelen in de portemonnee. Dus aanleiding genoeg om in die periode aan verwijdering van schieters volop aandacht te besteden.

Tekst: Jannes Hoenderken – Foto's: Jannes Hoenderken en Nationaal Museum Historische Landbouwtechniek, Wageningen

De meest gebruikelijke wijze van schieters verwijderen, is de planten uittrekken en meenemen naar het eind van het perceel om bij de oogst geen problemen door verstoppingen te krijgen. Omdat aan de stengel ook nog een jonge biet zat, werd het uitdragen een zware klus. Belgische bietentelers hadden in die tijd te maken met dezelfde problematiek en zochten ook naar een oplossing. Die werd geboden door een Amerikaanse fabrikant van aftakasgeneratoren. Het toenmalige Consulentenschap voor Landbouwwerktuigen en Arbeid accepteerde de uitnodiging voor een presentatie en ging naar de omgeving van Bilzen.

Met de twee zware schijven die tijdens het werk door de grond liepen, werden de Lasco-generator en de trekker geaard.

De fronthead van de MF 2680 is uitgerust met zware isolatoren en scheidt zo het machinedeel dat onder hoge spanning staat, van het geaarde deel.

De controle- en regelbox in de trekkercabine onder handbereik van de zittende trekkerbestuurder. De dodemansknop onder de zitting van de stoel moest permanent ingedrukt blijven. Bij opstaan werd de brandstoftoevoer onmiddellijk afgesloten en viel de trekker – en daarmee de generator – stil.

De elektroden laten niets onberoerd dat boven het gewas uitsteekt.

opgaande gewas en de elektrische buis was het vermogen van de trekker soms ontoereikend. Het toerental daalde en de trekkerbestuurder moest de rijaandrijving temperen of geheel uitschakelen om de stroomgenerator weer op toeren te krijgen en daarna zijn weg te kunnen vervolgen. De toerentaldaling werd veroorzaakt doordat de stroomafname groter was dan het beschikbare vermogen.

■ Prachtresultaat...

Nadat de machine een rit had gemaakt, was er ogenschijnlijk niets aan de hand met de bieten. De eerste verbazing kwam als je een stengel aanpakte. Die was warm, wel om vast te houden maar toch echt warm. De tweede verrassing kwam nadat de biet uit de grond was getrokken en kop met stengel was weggesneden. Binnen enkele minuten kon je de structuur van de cellen zien veranderen. De behandelde bieten waren letterlijk geëlektrocuterd.

■ ...maar levensgevaarlijk

Maar al te duidelijk was dat met ongelooflijke hoeveelheden elektrische energie werd gewerkt. De nieuwsgierige kijkers moesten op ten minste vijf meter vanaf de elektroden blijven. Dichterbij zou een horizontale bliksem-schicht kunnen opleveren met alle nare gevolgen van dien. Toen was meteen al duidelijk dat een dergelijke machine, ondanks zijn goede werking, op Nederlands grondgebied nooit een toelating zou krijgen. Bij een eerste beoordeling door de bevoegde instanties zou

het duidelijk zijn dat mensen op afstand houden bij zo'n 'schitterend' schouwspel onmogelijk is en dat het eerste slachtoffer een kwestie van tijd zou zijn. Gelukkig zijn de kwekers vrij snel nadien gekomen met rassen, die minder neiging tot schieten hebben. ■

Het resultaat: na behandeling voelde de stengel van de schieters warm aan. Na het kappen van zowel een niet en een geraakte biet was binnen enkele minuten goed aan de te zien dat de celstructuur van de geraakte biet deformeerd.